

№ 4(6).

6. Музеї Карпатського регіону. Путівник-каталог / Під ред. П. Брижака, Р. Іваницького, А. Клімашевського та ін. – Львів: Центр Європи, 2004. – 64 с.
7. Петраківський В.Л., Рутинський М.Й. Туристичне краєзнавство. Навчальний посібник. – Київ: Знання, 2005. – 570 с.
8. Перший в Україні музей пива // Львівська газета. – 2005 р. – 6 жовтня. – С.3.
9. Свенціцький І. Про музеї та музейництво. – Львів, 1920.
10. Статистичний щорічник України за 2001 рік / Державний комітет статистики України. – К.: Техніка, 2002. – 646 с.
11. Статистичний щорічник України за 2002 рік / Державний комітет статистики України. – К.: Консультант, 2003. – 663 с.
12. Статистичний щорічник України за 2003 рік / Державний комітет статистики України. – К.: Консультант, 2004. – 632 с.
13. www.tourism-carpathian.com.ua // Туристичний сервер Ради з туризму Карпатського регіону.
14. www.ukmuseum.info // Музейний простір України.

Summary:

Oksana Stetsyuk. DEVELOPMENT OF MUSEUM NETWORK IN SYSTEM OF TOURIST INFRASTRUCTURE OF CARPATHIAN REGION.

The tendencies and modern condition of development museum network as components of tourist infrastructure of Carpathian region are characterized. The prospects and priorities of development and functional organization of museum network of Carpathian tourist region are determined.

УДК 911.3:796.5

Надія СТЕЦЬКО

РОЗВИТОК РЕКРЕАЦІЇ У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Проблема розвитку економіки Тернопільської області знаходиться в полі зору фахівців різних галузей. Лише за останні роки розроблено та існує декілька стратегій (концепцій, програм, підходів) щодо розвитку області, але жодна з них не впроваджена. Серед них наведемо такі:

- позитивне сприйняття й налаштованість на впровадження Концепції державної регіональної політики, зокрема щодо впорядкування територій і можливе зникнення Тернопільщини з адміністративно-політичної карти України;
- Громадська Ініціатива Тернопільщини, за вирівнювання рівнів розвитку регіонів, збереження Тернопільської області як складової системи адміністративно-територіального устрою України, що підтримується Тернопільською обласною радою;
- програма “Стратегічні підходи до соціально-економічного розвитку Тернопільської області на період до 2005 року”, розроблена інститутом регіональних досліджень НАН України із залученням науковців Тернопільської академії народного господарства;
- модель розвитку Тернополя як туристично-рекреаційної зони, розроблена ТЕУ;
- маркетинговий підхід до формування стратегії розвитку міста, запропонований Інститутом економіки і підприємництва (м. Тернопіль);
- кластерна концепція міста, так для прикладу генплан розвитку Тернопільської області розроблений інститутом регіональних досліджень НАН обґрунтував стратегію соціально-економічного розвитку регіону у якому з’ясовано головні заходи на час до 2015 року передбачають розвивати агропромисловий комплекс, мале підприємство та туристично-рекреаційний бізнес. Реалізація першого етапу стратегії орієнтована переважно на використання місцевих джерел, інвестицій, їх частка у загальному обсязі інвестування, за прогнозами фахівців, становитиме 94%.

Детальне вивчення цієї проблеми, дає можливість стверджувати, що в регіоні

накопичився власний підхід щодо розвитку краю через всіляке стимулювання розвитку приватного бізнесу. З іншої сторони в усіх програмах до пріоритетних напрямів віднесено туризм.

Рекреаційна індустрія на території краю є полі функціональною. У цій статті розглянемо лише окремі складові частини. Які є на нашу думку найбільш перспективними. Серед них слід назвати:

- 1) сільський зелений туризм,
- 2) екологічний туризм,
- 3) спелеотуризм,
- 4) шоу-туризм.

Сільський зелений туризм на Тернопільщині перебуває у зародковому стані.

За короткий час місцеві владі вдалося зареєструвати підприємців-власників садіб, які б приймали туристів. Територіально вони локалізовані у Подністровських та Позбручанських селах, необхідно вказати теж, що жителі мають досвід нелегального поселення мандрівників. Можливості для розвитку зеленого туризму в регіоні необмежені. Це пов'язано в першу чергу із наявністю значної кількості унікальних карстових печер, джерел мінеральної води, лікувальних грязей, мальовничих місцевостей Дністровського каньйону, Кременецьких гір, Медоборів (Товтри), Бережанщини, Монастирищини та ін.

На шляху залучення сільських мешканців до цього виду бізнесу є певні перепони, а саме:

- не створена належна правова база;
- відсутність визначення самого терміну "сільський зелений туризм";
- не урегульованість страхування туристів.

Серйозним бар'єром щодо розвитку зеленого туризму є:

- недостатня кількість інформації про регіон;
- підготовка кваліфікованих кадрів для цієї сфери діяльності.

Села Подністров'я є головним регіоном для розвитку сільського зеленого туризму. Тут є належна інфраструктура поселень, м'який помірний клімат, агрокліматичні ресурси дозволяють вирощувати овочі, майстри народних промыслів (вишивальниці, різьблярі, малярі) є окрасою регіону. Відомі в області та поза її межами святкування свята "Маланки" у селі Горошовій.

Мають перспективи розвитку сільського зеленого туризму і села які розташовані поблизу Кременецьких гір, Медоборів, Бережанського та Монастирського районів.

Головною передумовою розвитку екологічного туризму в області є ідея об'єднання ряду заповідних об'єктів та створення на їх базі двох національних природних парків – "Кременецькі гори" та "Дністровський каньйон". Згідно з обласними програмами охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки упродовж 2000-2005 рр. та Комплексною програмою розвитку туризму до 2010 року планується це все завершити. А в загальнодержавній програмі формування національної екологічної мережі на 2000-2015 роки чітко вказано, що одним з основних елементів так званого Галицько-Слобожанського екологічного коридору є гряда Кременецьких гір, а Дністровського екологічного коридору – Дністровський каньйон. Звичайно, що десятки різномірних територій та об'єктів заповідного фонду потрібно буде звести докупи.

Фахівці природоохоронці стурбовані низьким рівнем заповідання згаданих територій. Так для прикладу у Кременецьких горах зустрічається 19 видів ендемічних та 25 видів реліктових рослин, 17 видів тварин, занесених до Червоної книги, та 8 – до Європейського Червоного списку, а на ділянках, які прилягають до Дністра, можна побачити 16 видів Червонокнижних рослин та 3-4 види рідкісних тварин.

Основна наукова концепція заповідання створювалася ще на початку XIX століття – передбачала створення заповідних об'єктів у безлюдних и малолюдних місцях, де можна

легко забезпечити режим заповідності. На сьогодні ця концепція, яка, на жаль, лягла в основу українського екологічного законодавства, явно застаріла. Проте мало хто з науковців і законодавців береться шукати нові рішення.

Немає теж і чіткого показника який би фіксував ефективність існування цієї мережі прикордонних територій.

Цікавим об'єктом для розвитку туризму є печери, більшість печер Тернопільщини спелеологи виявили в Борщівському районі. Переважно це гіпсові горизонтальні підземелля, щоправда трапляються і вертикальні. Їхня довжина: Оптимістична – 212 км, Озерної – 117 км, Кришталевої – 23 км, Млинки – 27 км, Вертеби – 9 км. Всі підземні перлини в основному можна вважати об'єктом досліджень і пошуків археологів. Лише одна печера – Кришталева у селі Кривче пристосована для масового туризму. Уже майже тридцять років тут діє екскурсійний маршрут довжиною 2,5 км.

Однак ці неповторні природні об'єкти, в яких, до того ж, живе національна історія, майже не відкриті для туристів. Для того, щоб вони були придатні для туристичної діяльності необхідно – облаштувати їх для масового відвідування (у переважній більшості це не можливо), та придбати техніку для рятувальних робіт. Проте екскурсійні відвідування часто згубно позначаються на печерах, тому тут потрібен індивідуальний підхід до кожного об'єкту відвідування, щоб природні пам'ятки експлуатувались без надмірних навантажень, за певною програмою і організовано.

Програма розвитку туризму в Тернопільській області на 2001-2010 роки вимальовує широкі перспективи для розвитку спелеоруку та спелеотуризму. Передбачено навіть часткове фінансування дослідження печер. Враховано потребу обладнати упродовж двох років входи до п'яти печер. Розробники широкої програми заговорили і про організацію туристичного притулку, розширення сфери послуг для туристичних груп поблизу печери Кришталевої. Звичайно такі роботи не здаються чимось не реальним.

Шоу-туризм в області має можливість розвиватися у численних палацах і замках.

На території архітектурного комплексу замок-палац, мандрівник або місцевий житель могли б краще заявити козацьку епоху. Саме тут необхідно організувати імпровізовані бої, ігри, постріли із зброї та інші видовища. Однак стан цих архітектурних об'єктів є дуже скрутними. Тільки відновлений княжий плац у давньому Збаражі сьогодні приймає туристів, можна сказати, що Збаразькому історичному пам'ятнику повезло у порівнянні з іншими, які збереглися у краї. Уряд визнав постановою його історико-архітектурним заповідником державного значення.

Проведений аналіз перспектив розвитку цих видів туризму свідчить про незначну ефективність їхнього існування у фінансовому вимірі. Наявність в області Збаразького замку, знаменитих релігійних святинь Почаївської лаври і чудотворних місць в селі Зарваниця, через не розвинуту інфраструктуру, у місцеві бюджети потрапляють незначні кошти, а отже не відчувається туристичної вигоди. За даними обласного управління статистики у зведений бюджет місцеві туристичні фірми внесли 162 тис. грн.

Отже, унікальні об'єкти краю – карстові печери, Кременецькі гори, неповторний Дністровський каньйон не є дохідними територіями. М'який клімат в басейні Дністра на півдні краю особливо сприятливий для відпочинку. Спелеотуризм в області поки що сприймаються як щось не типове, і потребує реклами та організації.

Порушені проблеми на сьогодні мають певні інвестиційні наповнення. Так, ПП "Кромвель" розробило проект будівництва великого туристичного-розважального комплексу на березі Дністра. Товариство "Почаївський світ" планує збудувати готельний комплекс у місті релігійного паломництва у Почаєві. Одна з київських консалтингових компаній запропонувала проект відновлення історичного середовища у старовинному Кременці з традиційними ремеслами, продажем сувенірної продукції і багатою національною кухнею.

Наукові дослідження повинні сприяти подальшому інвестиційному освоєнню

туристичної індустрії.

Література:

1. Горішевський П.А. Васильєв В.П., Зінько Ю.В. Сільський зелений туризм: організація надання послуг гостинності.- Івано-Франківськ Місто Н.В. – 2003. -146с.
2. Програма розвитку туризму в Тернопільській області на 2001-2010 роки. Тернопіль: 2001.

Summary:

The development of tourist industry in Ternopil region needs capital investments. Only having highly developed infrastructure we can count for the profits from tourist industry.

УДК 379.851

Світлана ШЕПЕТЮК

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ІНТЕГРАЛЬНОГО АНАЛІЗУ КЛІМАТИЧНИХ УМОВ ДЛЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЦІЛЕЙ

Зміна геополітичної та соціально-економічної ситуації в країні в даний час призвела до того, що в Україні виникла потреба створення регіональної туристично-рекреаційної служби. В первинній профілактиці і оздоровленні населення серед місцевих природних факторів важливу роль відіграють кліматичні.

Використання кліматичних факторів і погоди в культурно-рекреаційній практиці може здійснювати в двох напрямках: реабілітаційному, з більш широким і кваліфікаційним, ніж в даний час, використанням кліматичних факторів, і рекреаційним, де ці фактори використовуються для підвищення рівня здоров'я, профілактики захворювань, збільшення працездатності і стійкості організму до негативного впливу середовища та промисловості.

Основне завдання методичного підходу до оцінки клімату для рекреаційних цілей, полягає в тому, щоби на основі кліматичної характеристики не тільки визначити, з якими конкретно погодними умовами стикається людина і розкрити їх вплив, що обумовлює певний тепловий стан людини (комфортне, субкомфортне, дискомфортне), але й оцінити клімато-рекреаційний потенціал, ступінь комфортності клімату території, за функціональним використанням визначити його категорію.

Моделлю для розробки методичного підходу вибрана територія Івано-Франківської області, географічне положення якої визначає крайню строкатість природних умов – від найсприятливіших для курортно-рекреаційного освоєння до менш сприятливих. Крім того, цей регіон цікавий в плані курортно-рекреаційного освоєння.

Різниця методичних підходів до оцінки кліматичних умов для рекреаційних цілей, регіональний характер досліджень [1-5] не дає можливості не тільки зрівнянню їх результатів у різних авторів, але й визначення ступеня комфортності клімату конкретної території. Крім того, в більшості праць досліджуються регіональні показники лише окремих сторін клімату.

Завдання визначення ступеня комфортності клімату даного регіону, його місця в системі природних лікувально-оздоровчих ресурсів досить актуальна. Багатофакторність і різнонаправленість впливу клімату на людину потребують розробки єдиної системи уніфіційованої оцінки рекреаційно-кліматичного потенціалу території з використанням системного підходу.

Ступінь комфортності клімату визначається співвідношенням його умов та потреб організації кліматолікування, відпочинку та туризму і передбачає сукупність властивостей, які обумовлюють сприятливий (комфортний і субкомфортний) тепловий стан людини. Врахування динаміки погоди показує її можливий вплив на виникнення паталогічних реакцій у метеочутливих хворих.

В основу запропонованого методичного підходу покладена шкала рекреаційної комфортності елементів погодного комплексу [7], розроблена з використанням класифікації